

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-1133

18.11.2025

Tryg Forsikring NUF

Motorvogn

Uriktige opplysninger om tidligere skader – fal. § 8-1 fjerde og femte ledd – delvis erstatning?

Sikrede søkte erstatning for hærverkskader på den forsikrede motorvognen. Sikrede bekreftet i skademeldingen og i dialog med foretaket at bilen ikke hadde skader fra før. Foretaket mente imidlertid at bilen hadde skader på høyre bakdør og høyre bakskjerm, som var identiske med en skade sikrede tidligere hadde mottatt erstatning for i 2022. Foretaket avsto erstatning og sa opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Sikrede var uenig i at det var snakk om de samme skadene, da skaden fra 2022 hadde blitt utbedret. Skadene var imidlertid blitt utbedret privat, og sikrede kunne derfor ikke fremlegge dokumentasjon på utbedringen. Nemnda kom til at foretaket hadde sannsynliggjort at sikrede uredelig hadde brutt opplysningsplikten i skadeoppgjøret, og viste blant annet til at sikrede var klar over at opplysningene var uriktige, og at det ikke forelå en annen troverdig forklaring på de uriktige opplysningene, enn at sikrede ønsket en erstatning han ellers ikke hadde krav på. Nemnda kom videre til at sikrede ikke hadde krav på delvis erstatning.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under motorvognforsikringen, og spørsmål om foretaket er uten ansvar og kan si opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede søkte 29.11.24 erstatning under motorvognforsikringen for skader på motorvognen oppdaget 23.11.24. Sikrede forklarte i skademeldingen at skadene på bilen var oppstått mens bilen var parkert, og at det så «litt mer ut som hærverk». Under punktet «Skadeområde» var det fylt inn «123456», som refererte seg til ulike områder på bilen. Sikrede beskrev skadene slik:

Det er vanskelig å velge helt nøyaktig, men det er mange skader i form av bulker/riper i de fleste krosseridelene. De sterkeste skadene er i front delen og frontruta. Tankklokken var også stjålet, men en midlertidig løsning er benyttet.

Sikrede svarte «Nei» på spørsmålet «Har kjøretøyet gamle skader i det samme området».

Bilens skader ble etter det opplyste taksert til kr 145 917.

Foretaket skrev til sikrede 13.12.24 og ba ham bekrefte følgende:

Vi har mottatt takstrapport fra (verkstedet) i forbindelse med skaden som oppstod 23.11.24.

De har sendt oss takst på skade på tak, frontrute, venstre front, venstre bakdør og venstre bakskjerm, samt høyre bakdør og høyre bakskjerm. Bilder fra takst følger under. Vi ber deg bekrefte at det er korrekt at alle skadene tilhører meldte hendelse.

Sikrede svarte samme dag:

Ja, det stemmer. Jeg var også litt redd for å gå glipp av noe, siden noen av skadene var ganske vanskelig å se. (...)

Foretaket stilte deretter følgende spørsmål:

Var det noen gamle riper, bulker eller skader på bilen forut for meldte hendelse?

Sikrede svarte:

Nei, det var det ikke. Bilen var hel og fin.

Foretaket varslet 17.12.24 at det ville vurdere om det var gitt uriktige opplysninger i skadeoppgjøret, og viste til at skader på høyre bakdør og høyre bakskjerm var identiske med skader sikrede allerede hadde mottatt erstatning for i 2022. Sikrede svarte samme dag:

Den skaden som vises på bilde fra 2022 ble reparert privat og derfor ba jeg om å få erstatning den tiden. Selv om disse skadene kan ligne litt på hverandre, så er dessverre den nylige meldte skaden, mye verre enn det som bildet viser spesielt når bilen er vasket.

Bekrefter igjen at bilen ikke hadde skader fra før.

Foretaket ba om at sikrede sendte dokumentasjon på at den gamle skaden var reparert. Til dette svarte sikrede følgende:

Vurdering av bilder er uansett ikke det samme som i praksis. Når det gjelder dokumentasjon på at den gamle skaden er reparert, så er jeg litt usikker på om jeg fortsatt har noe, men jeg skal prøve å finne.

Sikrede sendte deretter bilder av bilen tatt i 2023–2024:

Jeg har dessverre ikke klart å finne dokumentasjon på det etterspurte (tidligere reparasjon), men har funnet bilder av bilen tatt i 2023-2024 som også viser at bilen var hel og fin.

Foretaket svarte 20.12.24:

Bildene du har oversendt viser kun bilens front og dokumenterer dermed ikke at bilens høyre side har vært reparert.

(...)

Foretaket avslo 17.1.25 sikredes krav og sa opp forsikringsavtalen med henvisning til brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Foretaket anførte at sikrede bevisst hadde forklart seg uriktig om tidligere skader for å oppnå en uberettiget erstatning.

Sikrede klaget 28.1.25 på foretakets avgjørelse. Foretaket opprettholdt sitt standpunkt etter en ny vurdering påfølgende dag. Sikrede klaget deretter til foretakets interne klageordning. Klagen ble ikke tatt til følge etter at foretakets klageansvarlige avdeling hadde behandlet saken på nytt 6.8.25.

Sikrede krever erstatning for skadene bilen er påført, og bestrider brudd på redegjøringsplikten.

Sikrede anfører at bilen bl.a. fikk skader på høyre bakdør og bakskjerm i 2024, og disse skadene er lik de som oppstod i 2022, selv om de ikke er identiske. Skadene fra 2022 er utbedret privat, og sikrede har derfor ikke dokumentasjon på arbeidet. Sikrede har bilder av deler av bilen som kan dokumentere at bilen ikke hadde gamle, synlige skader før skaden i 2024.

Det har formodningen mot seg at sikrede skulle forsøke å få erstattet en skade som han allerede har mottatt erstatning for, da dette er en skade foretaket allerede kjenner til. Sikrede anfører at det uansett er uforholdsmessig at foretaket sier opp alle hans forsikringer.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at sikrede uredelig har brutt redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket er også berettiget til å si opp forsikringsavtalen, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Sikrede meldte inn skader på høyre bakdør/forskjerm som er identisk som den skaden sikrede allerede fikk erstattet i 2022. Det er svært lite sannsynlig at noen ved hærverk skulle bulke bilen på

akkurat samme sted og måte som to år tidligere. Sikrede kan heller ikke dokumentere at den tidligere skaden er utbedret. Bildene sikrede sendte av bilen viser ikke det aktuelle området.

Selv om foretaket har opplysninger om kontantoppgjøret som ble utbetalt i 2022, kan ikke sikrede gi uriktige opplysninger. Sikrede ble ved flere anledninger oppfordret til å opplyse om evt. tidligere skader. Sikrede måtte dermed forstå at dette var opplysninger som var relevant for foretaket.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er uten ansvar for skadene og kan si opp alle sikredes forsikringer pga. uredelig brudd på opplysningsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Fal. § 8-1 fjerde og femte ledd angir:

Gir sikrede ved skadeoppgjøret bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger som sikrede vet eller må forstå kan føre til at sikrede får utbetalt en erstatning han eller hun ikke har krav på, mister sikrede ethvert erstatningskrav mot forsikringsforetaket etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse. Hvis sikredes forhold bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet, eller hvis det ellers foreligger særlige grunner, kan sikrede likevel få delvis erstatning. § 4-14 gjelder tilsvarende

I tilfeller som nevnt i fjerde ledd kan forsikringsforetaket si opp enhver forsikringsavtale det har med sikrede med en ukes varsel. § 3-7 annet ledd første, annet og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

Det følger av fjerde ledd at foretaket har rett til å avslå sikredes erstatningskrav såfremt

1. sikrede ga uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, og
2. var bevisst dette,
3. de gale opplysningene kunne medføre en uberettiget erstatningsutbetaling, og
4. sikrede måtte forstå dette.

Foretaket har i så fall også adgang til å si opp samtlige forsikringsavtaler med sikrede med én ukes varsel, samt nekte fremtidig kundeforhold, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Det første spørsmålet er om sikrede ga uriktige opplysninger.

Sikredes skademelding til foretaket datert 29.11.24 opplyser at bilen fikk skader i områdene 1–6. Nemnda forstår det slik at dette inkluderer området høyre bak. Sikrede svarte «Nei» på spørsmål om bilen hadde gamle skader i dette området.

Foretaket sendte 13.12.24 sikrede bilder fra taksering som bl.a. viste høyre side bak, og anmodet sikrede om bekreftelse på at alle skadene var en følge av den meldte hendelsen. Sikrede bekreftet dette samme dag. Foretaket stilte på nytt spørsmål om det var noen gamle riper, bulker eller skader på bilen forut for hendelsen. Sikrede avkreftet dette og opplyste at bilen var hel og fin.

Foretakets brev til sikrede 17.12.24 inkluderer bilder fra en taksering i 2022. Nemnda legger til grunn som ubestridt at dette er en skade sikrede mottok et kontantoppgjør for. Bildene viser bulk/riper som starter over høyre hjulbue og slutter på høyre bakdør. Under disse bildene er det inntatt to bilder som er tatt under taksering i 2024.

En sammenligning av bildene tilsier klart at det er tale om den samme bulken/skaden. Bulken synes å starte og slutte på nøyaktig samme sted. Det er riktignok flere skraper/riper på bildene fra 2024, men den tversgående bulken fremstår identisk.

Sikrede har forklart at skaden fra 2022 ble utbedret privat, men at han ikke kan fremlegge noen form for dokumentasjon. Nemnda forstår saken slik at sikrede har sendt bilder av bilen tatt i perioden 2023 til 2024, men at disse ikke viser skadeområdet. Bildene har dermed begrenset bevisverdi.

Det fremstår generelt som svært usannsynlig at det skal oppstå en helt identisk bulk i nøyaktig samme område. Sikrede har forklart at skaden fra 2022 ble utbedret, men dette er ikke dokumentert. Nemnda mener en slik reparasjon må kunne dokumenteres gjennom informasjon innhentet fra de som reparerte skaden. I motsatt fall må det kunne legges til grunn som tilstrekkelig sannsynliggjort at opplysningene om at bilen ikke hadde tidligere skader er gale.

Det neste spørsmålet er om de uriktige opplysningene er gitt bevisst.

Sikrede mottok erstatning for skaden over høyre hjulbue/høyre bakdør i 2022. Det må derfor legges til grunn at sikrede var kjent med denne skaden. Sikrede forklarte dessuten i en e-post til foretaket 13.12.24 at han var «litt redd for å gå glipp av noe, siden noen av skadene var ganske vanskelig å se». Nemnda legger derfor til grunn at sikrede gikk grundig over bilen og var kjent med at skaden fra 2022 fremdeles var ureparert.

Nemnda mener derfor det er tilstrekkelig sannsynliggjort at sikrede var klar over at opplysningene var uriktige.

Det tredje spørsmålet er om de uriktige opplysningene kunne gi sikrede en erstatning han ikke hadde krav på. Dette må etter nemndas syn besvares bekreftende. Hvis foretaket hadde utbetalt erstatning basert på sikredes opplysninger, ville sikrede fått erstatning for en skade han allerede hadde mottatt erstatning for.

Det fjerde spørsmålet er om sikrede «måtte forstå dette». Begrepet er ikke utdypet i lovtekst eller forarbeider, men HR-2024-989-A avsnitt 39 har følgende omtale:

Det sikrede 'må forstå', er at de bevisst uriktige eller ufullstendige opplysningene sannsynligvis vil føre til en for høy utbetaling dersom de legges til grunn for erstatningsoppgjøret. Kravet er oppfylt når en mulig uvitenhet fremstår som *uforståelig* ut fra en objektiv bedømmelse av de relevante konkrete omstendighetene. I alminnelighet kan det legges til grunn at dette er tilfellet når forsikringsforetaket har spurt om opplysningene i for eksempel skademeldings- eller tapsskjema.

Nemnda kan ikke se at det er opplyst om noe som kan gi en annen troverdig forklaring på de uriktige opplysningene sikrede gav i skademeldingen, enn at han ønsket en erstatning han ellers ikke hadde krav på. De gale opplysningene gjelder også forhold sikrede ble spurt om i skademeldingsskjemaet.

Nemnda forstår sikrede slik at han også krever delvis erstatning etter fal. § 8-1 fjerde ledd siste punktum:

Hvis sikredes forhold bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet, eller hvis det ellers foreligger særlige grunner, kan sikrede likevel få delvis erstatning

Bestemmelsen må ifølge Ot.prp. nr. 49 (1988–89) s. 89 ses i sammenheng med revisjonsadgangen i avtaleloven § 36. Avtaleloven § 36 gjelder etter ordlyden bare urimelige avtalevilkår, og ikke der en lovbestemmelse ville virke urimelig, og det var derfor «behov for en særlig lempingsregel i loven». Uttrykket «kan ... få» betyr at sikrede ikke har noe rettskrav på erstatning selv om ett eller flere av vilkårene for delvis erstatning er oppfylt. Ifølge NOU 1987: 24 s. 177 og Innst. O. nr. 98 (1988–89) s. 29 skal erstatning bare utbetales i unntakstilfelle hvor en annen løsning ville være «sterkt urimelig». Det er kun i de tilfeller hvor fullstendig bortfall av erstatning fremstår som klart urimelig at delvis erstatning kan gis, jf. Ot.prp. nr. 49 (1988-89) s. 89. Det er således en snever unntaksregel, og forarbeidene understreker at bestemmelsen er gitt av hensyn til personer som er økonomisk avhengig av sikrede og ikke av hensyn til sikrede selv. Retts- og nemndspraksis har vært svært måteholdne med å la benådningbestemmelsen få anvendelse, se eksempelvis Rt. 1999 s. 647, FinKN 2021-1077 og 2022-623.

I nåværende sak ble skaden i 2022 taksert til kr 15 565, og sikrede mottok et kontantoppgjør på kr 2 799 etter fratrekk for bl.a. egenandel. Skadene på bilen ble i 2024 samlet taksert til kr 145 917. Den tidligere skaden sikrede har gitt uriktige opplysninger om utgjør i overkant av 10 % av det totale skadeomfanget. Nemnda kan ikke se at beløpet verken i kroner eller prosent utgjør bare en «liten del av kravet», sml. FinKN 2020-80. Sikrede har heller ikke dokumentert at bortfall av erstatning i dette tilfellet vil ha konsekvenser for andre enn ham selv. Det er dermed ikke grunnlag for å anvende denne bestemmelsen.

Nemnda har etter dette kommet til at foretaket i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at sikrede uredelig har brutt opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket er derfor uten ansvar for tapet og kan si opp forsikringsavtalen med én ukes varsel, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).